

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogerske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12 50
četrtletno . . . K 6 30
mesečno . . . K 2 10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28—
za vse druge de-
žele i. **Ameriko** K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserte)** se
plačuje od četverstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratno natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 249.

Telefonska številka 65.

Celje, v soboto, dne 30. oktobra 1909.

Čekovni račun 49.817.

Leto I.

Organizacija naprednih struj na Slovenskem.

Piše Ljudevit Furlani.

2. Klerikalizem — anarhičen princip. Dalje.

Podobno kakor na Španskem po-
stopa klerikalizem na slovanskem jugu.
Posvetno razumnštvo srbsko-hrvatskega
naroda je prišlo po dolgih bojih in
zmotah končno do spoznanja, da je to
en sam narod, ki nosi dve imeni ter
je razdeljen na tri vere in razcepljen
na pet držav. Najboljši sinovi tega na-
roda so se združili, da ustvarijo vsaj
neko kulturno in gospodarsko jedinstvo
brez obzira na državne meje in
politične zapreke. To pa klerikalcem
ni bilo prav. V Dalmaciji in na Hr-
vaškem so začeli katoličane in pravo-
slavne deliti na gospodarskem polju
in ustanavljati posojilnice in gospo-
darske zadruge vsake vrste na konfe-
sionelnem temelju ter z vsemi sredstvi
poostrovati politična nasprotstva med
Srbi in Hrvati. V tem se družijo z
vsem in vsakim, kdor jih hoče in more
podpirati v tem pogubonostnem početju.
V Avstriji se družijo z nemškimi kr-
ščanskimi socijanci in vabijo Luegerja
in dunajske občinske zastopnike na
politične agitacije; na Hrvatskem se
družijo z Rauchom in Madžari, v
Bosni z bosansko vlado. Ta konfesio-
nalni razpor hočejo zanesti pa tudi v
čisto pravoslavne kraje, na Srbsko in
Bolgarsko, ter so v ta namen osnovali
Cirilo-Metodejski apostolat in misijone.

Človek se nehotе vpraša. Komu
služi rimski klerikalizem na slovanskem
jugu? Zakaj se je s tako strastjo
vrgel na to, kar je dobrega obrodila

hrvatsko-srbska koalicija? Komu bi
škodilo kulturno in gospodarsko jedinstvo
Srbov in Hrvatov?

Kedo ima dobiček od jugoslovan-
ske razcepljenosti? Tudi tu je kleri-
kalizem pionir prodirajočega nemštva
in madžarstva, pa to ga malo skrbi,
dovolj mu je, da le njegova moč raste.
In čimbolj so ljudje razcepljeni in ne-
vedni tem lažje se vlada nad njimi.

Primerjajte vse to delovanje kle-
rikalizma z besedami klerikalnih vo-
diteljev, in spoznali boste najnevar-
nejšo stran te struje. Klerikalci trde,
da branijo in uveljavljajo pravi krščan-
ski svetovni nazor v vsakdanjem živ-
ljenju in v politiki. Krščanstvo nas
učí: ljubi svojega bližnjega in delaj
dobro onim, ki te preganjajo. Nikdo
pa ni zasejal še toliko razpora in so-
vraštva med ljudstvo kakor klerikalci;
nikdo tako ne preganja s svojih poli-
tičnih nasprotnikov kakor klerikalci,
nikdo ne živi v take očitem nasprotju
z nauki krščanstva kakor oni.

Ljudstvu hvalijo in priporočajo
uboštvo, sami pobirajo bogastvo, masam
propovedujejo pokornost, sami se pa
bore za vrhovno in absolutno oblast
nad njimi; z besedami povečujejo res-
nicoljubnost in odkritosrčnost, v živ-
ljenju so zviteži in hinavci in v do-
sego svoje svrhe se brez pomisleka po-
služujejo tudi laži in najbolj zavrgli-
vih sredstev. Da, celo vero pačijo, ka-
kor nam je to dokazal „Slovenec“, ki
je pisal o „vsemogočnosti“ Marije De-
vice.

Klerikalizmu ni nič svetega, nič
nedotakljivega, ne država, ne narod,
ne morala, da niti vera, od katere se
dober del njegovih voditeljev živi, mu

ni sveta, vse zlorabi v dosego svojih
ciljev in če bi pri tem tudi celi na-
rodi in države propale — nič za to.

Narodu, ki je kakor smo mi Ju-
goslovani, politično, kulturno in gospo-
darsko še tako razcepljen, je taka de-
struktivna struja naravnost pogubna.
Vsa naša bodočnost je zato odvisna v
prvi vrsti od tega, ali bomo to bo-
lezen preboleli in iztrebili iz našega
organizma ta nevarni strup, ki nam ga
je vcepil in nam ga še neprestano
vceplja klerikalizem. Mi si moramo že
ustvariti idejo narodne, državne in
kulturne jednote — brez te ideje in
brez jasnega načrta, kako naj se ta
ideja oživetvori, nimamo bodočnosti.
Vse delo klerikalizma pa ima prvi
namen baš to idejo vničiti ter jo že v
kali zatreti. Skrajni čas je torej, da
se najboljše sinovi slovenskega in vseh
jugoslovanskih narodov združijo v tem
rešilnem delu in to čim prej, da ne bo
prepozno.

395 milijonov.

V parlamentu se zadnje dni ni
ničesar govorilo o ekspezeju finančnega
ministra Bilinjskega. Tam se razprav-
ljajo očitno važnejše stvari: mlati se
prazna slama o draginji, dasi vsakdo
ve, da cela debata ne bode rodila prav
nobenega uspeha, saj se je že o enaki
stvari ravno tako navdušeno, a ravno
tako brezuspešno razpravljalo l. 1907.
Toliko živije pa se sedaj bavi cela
avstrijska javnost z novim državnim
posojilom in novimi davki, ki ne bodo,
vsaj nekateri, ako bi se sklenili, samo
krivični in težki, temveč tudi sitni,
zdražljivi: mislimo samo smešen davek
na slatino in vžigalice!

Na prvi pogled je namreč izka-
zanih v državnem proračunu res samo
42 milijonov deficita. A če bode parla-
ment količkaj deloval in sklepal, se
bode ta deficit brzo zvišal za kakih
27 milijonov: med drugim za zvišanje
pokojnin „starim“ penzionistom (3
milj.), za različne izdatke v prosep
kmetijstvu (6 milj.), za višje doneske
deželam na dohodninskem davku (2 9
milj.) in še razne druge izdatke. Teh
69 milijonov se bode moralo pokriti z
novimi davki. Te je preračunala in
predlagala vlada sledeče:

1. Državni del davka na žganje (špirit)	15 milj.
2. Zvišanje dohodnin- skega davka in davka na dividende in tantijeme	13 „
3. Davek na dedščine	10 „
4. Davek na rudninske vode in sodavico	4 „
5. Davek na vino	11 „
6. Monopol na vžigalice	15 „
7. Davek na bencin za motorje	1 „
Skupno torej 69 milj.	

S tem pa še stvar ni končana.
Finančni minister rabi tudi za **326**
milijonov posojil. Predvsem **163** milj.,
katere je stalo oboroževanje minulo
zimo. Oni patrijotje — mislimo tu
predvsem na slovenske kleri-
kalce — ki so se lani navduševali
za spremembo naslova pri naši posesti
Bosne in Hercegovine, bodo morali
sedaj svojo zabavo tudi drago plačati.
89 milj. posojila je namenjenih za in-
vesticije pri drž. železnicah (vozove in
postaje), 18 milj. za domobranstvo, 8
milijonov za petrolejne rezervarje itd.
109 1/2 milj. posojila, v katerih je za-

LISTEK.

Kršćanstvo?

Konec.

O antiki, to je o kulturi starih Gr-
kov in Rimljanov govoro mnogo:
predvsem priznavajo vsi zgodovinarji,
da je antika temelj sedanji naši kul-
turi. Vendar, kdo, se je res potrudil
spoznati antično kulturo, je lahko hitro
uvidel, da ni baš lahko vmisliti se v
življenje, ki nam je časovno in krajevno
tako oddaljeno. Naši gimnazijski pro-
fesorji za grščino in latinščino vedo to
prav dobro, četudi ne govore posebno
radi o tem.

Širše naše občinstvo o antiki sploh
ničesar ne ve. A tudi inteligenca (razen
tiste, ki od antike živi) ve bore malo
o nji. Če se n. pr. med poštnimi urad-
niki snideta dva, eden z maturo na
gimnaziji, drugi pa na realki, boš ko-
maj spoznal razloček med njima. Če
hoče kak realce razumeti Prešerna pa
gre vprašat svojega tovariša, ki je ma-
turiral na gimnaziji, naj mu razloži
zmisel enega ali drugega antiškega
imena v kaki pesmi — kdo se bo bolj
čutil, ali ta, da ga oni kaj takega
vprašuje, ali oni, da ta ne pozna niti

antike niti Prešerna, dasi ima „huma-
oistiško“ vzgojo?

A dasi je tako, vendar govorimo
o antiški kulturi, kakor bi imeli vedno
pred očmi stari atenski trg z živimi
Atenci iz mesa in krvi, ki poznamo nji-
hovo življenje tako do podrobnosti, ka-
kor svoje.

Enako je s krščanstvom. Mladi in
stari, priprosti in učeni, revni in bo-
gati, vsi govorimo dandanes toliko o
krščanstvu, da bi nas imelo res strah
biti, če se spomnimo, da bo treba da-
jati po Kristovem nauku odgovor za
vsako nepotrebno ali nepremišljeno be-
sedo. A ne samo mnogo, tudi zelo ne-
premišljeno govorimo, da si nam je za-
četnik krščanstva, njegovo življenje,
njegovuk znan samo iz pristrizanih in
tendenčno prikrojenih nauk, ki so
nam jih podajali v šoli takrat, ko še
nismo mogli imeti niti najmanjšega
zmisla za velike ideje, dostopne samo
zrelim ljudem. Ko smo odrastli šoli, so
prišle nad nas življenske skrbi, boj za
obstaneke zdaj ni bilo več časa za stvari,
ki so „daleč in visoko“. Če bi ne po-
slušali včasih kakega starejšega du-
hovnika ki še ni nadomestil v pridigah
krščanstva s politiko, če bi se ne spri-
včasih s kom, ki s krščanstvom trguje,
če bi ne živeli v dobi, ko se govori o
krščanstvu prav tako pogosto, kakor o

vremenu, ali bi mar sploh kaj vedeli o
krščanstvu? Ne samo, kar nas je mati
učila, kar nam je dala ljudska šola,
celo disto je šlo mimo nas brez sledu,
kar nam je podala srednja šola. Najsi
molimo kar vse tri dele rožnega venca
na dan — o krščanstvu bi vedeli ven-
darle samo toliko, kakor ve rovtarski
pastir n. pr. o slovenstvu: tudi on go-
vori slovenski, samo slovenski, a vpra-
šajte ga po narodnosti!...

Rad bi vedel, koliko je Slovencev,
ki so prečitali vse knjige novega za-
kona. Morebiti jih je še manj nego ti-
stih gimnazijskih absolventov, ki so pre-
čitali celega Homerja.

Kar je klasična filologija proti an-
tični kulturi, to je klerikalizem proti
krščanstvu. Pouk latinščine in grščine
na gimnazijah ima s kulturo starih Gr-
kov in Rimljanov ravno toliko skupnega
kakor klerikalizem s pravim krščan-
stvom in v njegovim začetniku — Kri-
stom.

Če bi nam gimnazija mesto grške
in latinske gramatike podajala zmisel
za sodobne kulturne razmere in nam
na tej podlagi predočevala razvoj ljud-
ske kulture, bi gotovo dosegla lepših
uspehov: ne samo da bi dvignila no-
tranjo ceno učencev, ampak bi zvišala
tudi zanimanje in porazumljenje za an-
tično kulturo; i cilju bi se bolj pribli-

žala, i sredstvo bi bolj izrabila.

Na drugi strani zopet — če bi kle-
rikalcem res kaj bilo za srečo človeštva,
za zvišanje npravnosti, — naj bi podali
nepriustransko zgodovino verstva, pa
tako, da bi moglo ljudstvo slediti raz-
lagi, k čemur je prvi predpogoj, da
ostane pouk na realnih tleh, v našem
življenju: nedvomno bi se dvignila s tem
npravnost, pa tudi krščanstvo, hočem
reči ideja krščanstva, Kristov nauk,
tudi ta bi neprimerno pridobil; tudi oni
bi se s tem bolj približali cilju, i sred-
stvo bi bolj izrabili.

Dokler pa bomo zamenjali obliko
z idejo, dokler bomo v formalnem kla-
sicismu in v formalnem verstvu videli
antično kulturo in krščansko idejo, do-
kler bo slovniški pouk ubijal zmisel za
antiko tako, kako ubija verstvo in npravnost
mrtev katekizem in zunanja po-
božnost — tako dolgo je nezmisel upati,
da bo antika in krščanstvo, ali eno iz-
med obeh kaj povzdignilo našo npravnost,
kakor to upajo (ali se hlinijo da upajo)
naši birokrati in klerikalci.

Seveda je take neznane ali pre-
malo znane količine tudi težko primer-
jati. To tembolj, ker za antiko in kr-
ščanstvo kot abstraktna pojma sploh ni
merila. Machar pravi sicer, da je bil
antiški človek srečnejši nego so dana-
šnji kristjanje; postavlja torej za me-

držanih tudi 89 milj. za železnice, je sicer Bilinski že naznanil v proračunu; pravi, da jih bo porabil ne za železnice temveč v pokritje drugih potreb, ako parlament ne dovoli novih davkov. Ako se seštejejo posojila in davki, dobimo skupno 395 milijonov kron. To tako znaša v resnici deficit našega državnega gospodarstva.

Politična kronika.

Državni zbor.

z **Draginjska debata** se je včeraj nadaljevala in končala. Tozadevnim predlogom se je priznala nujnost in se je sklenilo, da se odkažejo v razpravo draginjskemu odseku. Ta bode v šestih tednih baje poročal zbornici o sredstvih proti draginji — če bode parlament sploh zboroval. Dr. Renner kot generalni govornik pro je včeraj začetkom svojega govora silno napadal zborničnega predsednika Pattaija radi udeležbe pri nemških konferencah v dunajskem rotovžu. Pravi, da je proti vsaki ustavni praksi, ako se predsednik udeležuje strankarskih posvetovanj. Nadaljujoč omenja, da se je l. 1907 docela prezrlo socijalistične predloge proti draginji. (Slov. klerikalci so celo glasovali proti odredbam za ublaženje draginje.) Zato imamo danes toliko stisko in uboštvo revnejših slojev, ker se fakrat ni ničesar storilo. Kršč. socij. predlog za izvolitev odseka in razpravljanje v njem je le zavlačevanje stvari. Govornik zagovarja nato znane socijalistične predloge za odpravo draginje. — Za dr. Rennerjem se je izjavil Pattai, da se trudi pri predsedstvenih poslih za največjo objektivnostjo, zvez s svojo stranko pa da ne bode pretrgal in se to tudi doslej ni zgodilo. — Koncem seje so se sprejeli še nujni predlogi za proglasitev permenence socijalnega odseka; ta mora zborovati sedaj tudi v slučaju, da bi se zasedanje odgodilo ali celo zaključilo. Prihodnja seja se bode naznanila pismenim potom. (Posl. Fressl je zaklical: „Živijo § 14!“)

z **Predlogi in interpelacije. Odseki.** Dr. Benkovič je predlagal uvrstitev Zidanega mosta v 3. razred aktivitetnih doklad. — Posl. Marckhl, Wastian in tt. so predlagali definitivno nameščenje okr. šolskih nadzornikov. — Poslanci Hofmann-Wellenhof, Resel, dr. Rybář,

Šuklje in tt. so interpelirali radi zvišanja tovarnih tarifov na Južni železnici. — V brambovskem odseku je izvoljen za načelnika Pogačnik; v vinarskem nemški klerik. Schraffl; namestnika sta Spinčič in Weidenhoffer. — Posl. Roškar je interpeliral radi 50% drž. doneska za ljudske šole.

Odgodenje državnega zbora?

Včeraj je naznanil zbornični predsednik Pattai, da se bode prih. seja sklicala pismenim potom, najbrže 9. novembra, če ne bode dotlej že zasedanje odgodeno. — Sedaj je toliko gotovo, da se je v konferenci nemških vodjev sklenilo, da Nemci ne trpe nobenega zavlačevanja sankcije jezikovnih zakonov več; zato se bode že jutri ali najkasneje prih. teden v ministerskem svetu sklenila predložitev v sankcijo. — Min. pred. Bienenrth je včeraj poklical vodje Slovanske jednote, Kramářa, Udržala, dr. Ploja, Šusteršiča in Hrubana k sebi ter jim naznanil, da je sankcija nemških jezikovnih zakonov blizu. Povedal je tudi, da se za sedaj ne more misliti na zopetno sklicanje češkega dež. zbora. Poslanci so vzeli to naznanilo mirno in hladno na znanje. — Zbornična posvetovanja so se zaradi tega prekinila, ker se je bala vlada silnih viharjev zaradi sankcije nem. jezikovnih zakonov — na drugi strani pa hoče Bienenrth še vendar nadaljevati pogajanja za sporazum v češ. dež. zborni in za sestavitev delazmožne večine v parlamentu. Ako se ta pogajanja razbijejo, kar je zelo verjetno, potem pa se bode zasedanje odgodilo — in vlado nastopi glasoviti § 14. V takem slučaju misli vlada črtati nekaj postavk v proračunu in uzakoniti Bilinskijevo davčno predlogo, za katero bi se sicer težko dobila v parlamentu večina. Daleč smo prišli v Avstriji vsled nemške vladoželjnosti in trmoglavosti! Toda človeku, ki zasleduje ta boj, se zdi, da so to zadnji napor Nemcev, da zabranijo konečni poraz svoje hegemonije! Slov. jednota vstraja trdno na svojem stališču — in vlada ter Nemci bodo morali konečno popustiti! — Češka ministra Braf in Žaček bodeda seveda takoj podala demisijo, kakor hitro sklene min. svet predložitev jezikov. zakonov v sankcijo. — Zborn. predsednik Pattai se je izjavil, da je začasno odgodenje posvetovanj v par-

lamentu ugodno znamenje: na eni strani se lahko pridno dela v odsekih, katerim se je odkazalo brez prvega branja 15 postavnih načrtov in 40 predlogov, na drugi pa se lahko mirno vrše pogajanja za delazmožnost parlamenta. — Pred nastopom vlade § 14 pa se misli mesto sedanjega sestaviti uradniško ministerstvo.

Drobne politične novice.

v Schreinerjeva afera se razvija za Nemce od dne de dne mučnejše. Nemško-češki časnikarji, nemška politična društva in druge korporacije odločno trdijo, da so poslali svoje izjave za okstane Schreinerjev v kabinetu na navodilo iz nemškega ministerstva. Schreiner trdi temu nasprotno, da to ni res in da je on zvedel za celo akcijo še le iz časnikov. Kdor ve, kako je ta mož prišel do svojega portfelja, lahko sodi, koliko se mu sme verjeti. Nemcem je treba častitati na njihovem idealnem zastopniku v ministerskem svetu!

v Dunajski tehniki so včeraj demonstrirali pred parlamentom za obljubljeni stavbo novega tehnično-ke-mičnega zavoda.

v Profesor Wahrmond je naznanil včeraj svojim slušateljem v Pragi, da prekine predavanja zaradi 14 dnevnega dopusta iz „zdravstvenih“ vzrokov. Najbrž pa stopi Wahrmond v pokoj in sploh ne bo več predaval. Tako se je svoj čas tajno pogodil z Marchetom. Nemška značajna svobodomiselnost je za jedno blamažo bogatejša.

v Na Ogrskem nočejo pogajanja za rešitev krize nikamor naprej. 67 niki nočejo popustiti 48 nikom in obratne. Trebalo bi na Dunaju malo energije, da bi za vselej odstranili v Budimpešti vlado sebičnega plemstva, če ne z lepa, pa s huda!

v Upor v grški mornarici. Mornariški stotnik Typaldos je zasedel s 300 vojaki arzenal na otoku Salmis in grozi da bode s torpedovkami napadel večje ladije, ako se ne odstranijo takoj vsi višji častniki iz vojne mornarice, ki nimajo vojaških šol. — „Vojna liga“ častnikov pa je izjavila, da nima s Typaldosom ničesar opraviti in da se mora kot izdajalec postaviti pred vojno sodišče. Vlada je ukrenila primerne odredbe proti Typaldosu. Njegov nastop tudi stvarno ni bil utemeljen, ker misli

mornariški minister dotično podlago itak še vložiti v zbornici. — Zorbasova skupina častnikov odrto izjavlja, da mora biti sedanja dinastija odstavljena, ako se krečansko vprašanje ne reši v prilog Grški.

v O koncu vojske v Melilli še ni niti govora. Nasprotno misli vlada poslati še več čet v Afriko, ker se Kabylji še ne kanijo podati.

v Na Finskem namerava ruska vlada upeljati s 1. jan. ruščino kot drugi poslovni jezik pri vseh uradih.

v Turška vlada ni dovolila prevoza večje količine dinamita iz Soluna v Belgrad za srbsko armado. Dinamit so začasno spravili v Solunu.

v „Slovanski dom“ kot protitež proti nameravanistavbi Nemškega doma v Sarajevem nameravajo staviti slovanska društva.

v Parlamentarni komisiji Svaza českých strank in Slov. jednote ste imeli v četrtek dolga posvetovanja o položaju. O posvetovanjih se ni izdal noben komunike.

v Schreinerjev padec. V posvetovanju nemškonacionalnih poslancev se ministru Schreinerju ni godilo posebno dobro. Večina nemških poslancev je bila silno ogorčena na njega, ker je bila mnenja, da se je z afero naročenih brzojav silno kompromitiralo nemško ministerstvo. Schreiner je na koncu žalostno rekel: „Vem in vidim, da moram podati demisijo, a danes še tega ne storim.“ — Tako so vrgli Schreinerja Nemci sam!

Dnevna kronika.

a **Carjevič, veliki knez Aleksij.** Te dni se je zelo dosti pisalo o ruskem carjeviču prestolonasledniku Aleksiju, ki je še le nedavno končal šesto leto, a nikdo ni omenil, da je že tudi to dete bilo cilj anarhistovskih namenov. Že več zarot je bilo na nja uperjenih, pa bodi da ga umorijo, ukradejo ali pa oropajo. Ali budna policija je vse te namene pravočasno izjalovila, da jih zarotniki niso ni poskusili izvesti. Štirinajst najbolj paznih agentov čuva carjeviča neprestano, da se na nobeden način ne more ponesrečiti. Eden agent, močen mišičast in do zobov oborožen bedi celo noč v carjevičevi spalnici in se ne sme nikamor oddaljiti. Carjevič nikoli ne gre v carskoselske perivoje, da ga ne bi spremljali, trije dobro oboroženi možje, ki so pripravljeni na vsak sumljiv šum zgrabiti za orožje. Že nekoliko dni po rojstvu so carje-

rilo srečo. Toda tudi sreča sama nima merila, in če kdo trdi, da je srečnejši nego kdo drug, je to vedno popolnoma subjektivno mnenje, oni drugi lahko z isto upravičenostjo in istim prepričanjem trdi nasprotno.

Vidite, ni me prepričal Machar. Vse njegove trditve so se mi zdele dokaz za to, da je strup, hud strup — klerikalizem, da bi bil pa strupen Kristov nauk ljubezni, tega nisem mogel verjeti. Vsa hudodelstva rimskih papežev, od robatih tatvin in razbojništev do „filih, nobel“ grehov proti pravosti, tistih za katere Slovenci niti izrazov nimamo in bi jih niti ne mogli verjeti z ozirom na svetost in večinoma tudi visoko starost Kristovih naslednikov, vse grozovitosti svete inkvizicije, vsa strašna doba črnega srednjega veka, ki je požrla milijone in milijone človeških življenj v vojni in v miru — vse to me ni prepričalo. Jezus je dal vse, kar more dati človek; dal je svoje življenje, samo zato, da bi mu ljudje verjeli in po njegovih naukih živeli v svojo lastno srečo; več ni mogel dati. Če ljudje niso hoteli, če večinoma niti niso mogli nasledovati Krista, ker niso o njem vedeli, to vendar ni krivda Kristova! Vedeti pa tudi niso mogli vsaj mnogi ne: duhovništvo ni ljudstva poučevalo, ker se ni brigalo zanje, pa tudi ker samo ni mnogo znalo,

visoka duhovščina pa je živela prav tako življenje, kakor posvetna gospoda: hodila na lov in na vojno, sicer se pa zabavala po svojih gradovih kakor je pač znala, a posnemala je po večini svojega predstojnika, rimskega papeža. Človek je iz mesa tudi takrat, če je njegova „volja dobra“, a kaj šele, če niti volje ni! Če bi bil kdo tem ljudem povedol o Kristu resnico, kdo ve, če bi se ne bili izpreobrnili?

Pa saj so bili tudi učeni kristjanje taki! Saj jezuitje niso bili nič boljši, ti pa so vendar Kristov nauk dobro poznali, ne?

Ne, niso ga poznali, niso ga mogli poznati! Njihova učnost je bila tako enostranska, da ni mogla voditi k spoznanju. Kdor prihaja k znanosti s popolnoma neznanstvenimi predsodki in išče v znanosti samo dokazov za te predsodke, tega znanost ne bo povznesla. Znanost resnico išče, kdor torej resnico, že ima — za tistega znanosti sploh ni.

Sicer pa ti ljudje Krista ne morejo poznati in posnemati, ker ga imajo za Boga in se lahko vsak trenutek izgovarjajo, češ, Kristus je bil lahko polen, ko je bil Bog, mi pa smo samo ljudje iz mesa, od nas ne morete zahtevati, take dobrote. Kristus je sicer rekel mladeniču, ki ga je nagovoril:

„dobri učitelj!“: „Kaj me imenuješ dobrega? Nihče ni dober, razen eden, Bog!“ (Evangelist Matevž, 19. poglavje, 17. vrsta) — toda jezuitje potrebujejo Krista-Boga in vse, kar bi govorilo proti božanstvu Kristusovemu, to kratkoma prekolnejo, pa četudi bi imeli stem kleti „svetnike“ in njihove „svete“ knjige. Njihova znanost pač ni znanost, oni ne iščejo resnice, ampak le dokazov za svojo zmoto, ki ji pravijo resnica.

Zato mi tudi ti niso mogli služiti kot dokaz, da je krivda v nauku Kristusovem samem. Vse je dal Kristus, kar je mogel dati; čudežev pa ni mogel delati, da bi bil s svojim kratkim življenjem razsvetlil vse ljudi vseh časov. Zapustil je nanke, ki predstavljajo v svoji prvotni obliki najidejalnejši filozofski sistem, ki ima svoj vrhunec v ljubezni do sovražnika. Ker so klerikalci v svoji zaslepljenosti mislili, da zahteva Kristus nemogoče stvari, če zahteva, da moramo biti enako pravični proti prijatelju in sovražniku, so sicer drug drugemu in tudi samim sebi odpuščali svoje slabosti — a jih vendar priznavali kot slabosti, človeške slabosti proti zahtevam Krista-Boga: volja je dobra, a meso je slabo. Učili so vedno čistost, pokoro in ljubezen, četudi so bili sami preslabi, da bi bili vse izpolnjevali.

Zato krivda ni v krščanstvu samem, zato so se mi zdaj zdele Macharjeve besede „Strup iz Judeje“ — krivične.

Dozdaj pravim. Kajti učeni urednik „Slovenca“, F. Terseglav me je počul s svojim zgledom, da je krščanstvo res strup. Žal mi je sicer velikega Macharja, da me ni mogel prepričati sam in da gre ta zasluga malemu Terseglavu, toda saj vemo iz zgodovine, da so tudi pri velikih dogodkih odločevali često malenkosti. Malenkost je beseda vseh besed, pravi nekje Cankar, in prav ima, kaj ne, gospod Terseglav? Tudi Terseglava je namreč izpreobrnila malenkost. Česar ni mogla velika ideja krščanstva, ki je po njegovih lastnih besedah „nekaj silnega, mogočnega, živega in vseobsežnega“, to je dosegla neznamenatna malenkost — košček kruha. Je sicer dobršen kos, ampak še vedno le — malenkost.

Kako me je izpreobrnil idealni Terseglav, o tem se pogovorimo prihodnjič. Za danes naj le še pridenem vrstico iz Matevževega evangelija, ki bo služila prihodnjič za moto:

Gorje vam, pismarji in farizeji, hinavci, da prehodite morje in zemljo, da pridobite enega, ki se pojudi; in ko se je pojubil, naredite iz njega peklenskega sina, dvakrat hujšega od sebe! (Mat. 23. 15.)

viča zavarovali za doživetje in smrt za 12.500.000 frankov. Razven tega je v ruski banki odprt račun na carjevičev ime, da mora vlada za vsake leto vplačati 3.750.000 frankov. Slednjič se je cesar tudi sam pobrinil, da obdaruje sina z lepo glavico, ki je naložena v inozemskih bankah in kateri dohodki dosegajo na leto vsotico — 7.500.000 frankov.

a Društvo „Jugoslavija“ v Aleksandriji. Poročali smo že, da se je v Egiptu osnovalo društvo, ki obsega vse v Aleksandriji bivaajoče Jugoslovane. Danes še dodamo podrobnosti. Društvo ima namen, da v svojih prostorih zbira Jugoslovane in jim nudi duševne hrane v čitalnici in razgovorih; onoliko tudi za nameščenih brezposelnih Slovanov in jim gre na roko z dobrimi sveti; dolžnost mu je nadalje, otvarjati šole, izdajati list itd. Poslovni jezik je eden izmed jugoslovanskih, ali bolje, vsi jugoslovanski. Duhovniki, pravoslavni in katoliški, postanejo člani samo pod pogojem, da se izogibajo preprirov. Predsednikom za prvo leto je izbran srbski major v pokoju M. Milošević, podpredsednikom ladjelastnik Gjuro Gjuro Gjurasevič, tajnikom Ivo vitez Cibilič, blagajnikom M. Sugjić in in še po sedem odbornikov. Do sedaj se je upisalo do 150 Jugoslovancev, pa nekaj Čehov in Rusov. Društvo je otvorilo 1. oktobra svoj klub. Pozneje bo šlo za oživitvorenjem ostalih po pravilih potrebnih odsekov. Vse pa je odvisno od sredstev, ki so mu na razpolago. — Mislimo, da lač društvo ne boče kaj velikanskih vsot rabilo, sicer pa, če je raznim bogatašem kaj do njega, ga bodo gotovo podpirali.

a „Hrvatska sokolska zveza“ ima v nedeljo 31. t. m. svojo glavno skupščino. Zveza obsega 16 žup s 100 društvu in okrog 15.000 članu. Iz Budimpešte se že od leta 1906 neprestano ruje proti hrvatskemu Sokolstvu, osobito v zadnjem času. Tako n. pr. sokolska društva iz Bosne in Hercegovine niti ne smejo pristopiti hrvatski sokolski Zvezi. Na Hrvatskem pa se je sokolskim društvom prepovedalo vzgajati si naraščaj med srednješolsko mladino. Res — azijske razmere pod madžarsko knuto!

Govorite pri vseh c. kr. in deželnih uradih slovensko!

Štajerske novice.

d Koroščeva blamaža. Deželna „poslanca“ Ozmec in jünčar Meško sta pripravila minulo nedeljo na Vurbergu svoje backe k temu, da so „gospodoma“ in darovanemu vinu na ljubo dr. Ploju odtegnili svoje dragoceno zaupanje. Toda patru Korošču, ki prav po krščanski ljubi svojega bratranca Ploja za to, da mu je pomagal na politični stolček, ta nezaupnica ni zadostovala. Hotel je, da zve svet tudi izven vurberških mej o politični zrelosti tamošnjega prebivalstva in junaških činih Ozmec-Meškovich. Skrupal je o tej naročeni in plačani nezaupnici poročila za korespondenco „Zentrum“ v sladki nadi, da ga ponatisne slovansko in židovsko časopisje. Namen posvečuje sredstva! Pa tudi na Dunaju že vedo primerno ceniti duševne odpadke naših klerikalnih petelinov — in tako se je zgodilo, da ni niti jeden dunajski list ponatisnil Koroščevega poročila v „Zentrum“! Pomislite, poročila, ki ga je napisal „ugledni“ pater Korošec! Mi mu k tej blamaži prav prisrčno častitamo.

d Interpelacija glede zvišanja tovarnih tarifov na Južni žel. Poslanci dr. Rybář, Šuklje, Steinwender, Hoffmann-Wellenhof in tt. so vložili na ministerskega predsednika interpelacijo, v kateri izvajajo sledeče: Železniško ministerstvo je dovolilo Južni železnici pred dalje časa zelo občutljivo zvišanje osebnih tarifov; sedaj pa hoče J. ž. še zvišati tovarne tarife za 7% nad tarifi državnih železnic! S tem bi se obtežile dežele ob progah

J. ž. letno za 8—10 milj. kron, a to ravno ob času, ko dobe drugi kraji vsled podržavljenja železnic cenejše tovarne tarife. Vsled tega se bodo zdato spremenili konkurenčni pogoji na škodo industrijalcem, obrtnikom, trgovcem in vsem drugim producentom, ki so vezani na Južno železnico. O zvišanju tovarnih tarifov se mirno razpravlja, ne da bi se kdo oziral na proteste štajerskega, koroškega in kranjskega deželnege zbora, ne da bi se vprašale za mnenje gospodarske korporacije — a to ne vprid investicijam ali zboljšanju prometnih razmer, temveč vprid delničarjem Južne železnice! Konečno se ostro kritizira stališče železniškega ministerstva in vpraša ministersk. predsednika, če je pri volji ustaviti zvišanje?

o Češki agrarec in klerikalni Slovenec se navdušujejo po korespondenci „Centrum“ za nemško birokratsko vlado, katero nameravamo sedaj dobiti v Avstriji. Nekateri hudomušneži pravijo celo z vlado, da bo to kabinet avtoritet, ker misli Bienenroth poklicati v kabinet same avtoritete. — Morda — Schreinerjevega kova? Mi bilježimo za danes poročilo „Centrumovo“ brez komentarja.

d Vprašamo g. pl. Wurmserja, kje je zapisano, da sme uradnik, ki ne hodi v pisarno in sploh ni več uradnik, sprejemati plačo še za celi mesec naprej? Pripominjamo, da je dr. Petritschek že izstopil, ker gre v dr. Kiese-wetterjevo pisarno v Slovenji Gradec.

o Celjsko društvo za varstvo otrok hvaležno priznava, da nahaja vedno več zanimanja med občinstvom. Oglašajo se obrtniki, ki so pripravljeni vzeti take zapuščene fante za vajence, oglašajo pa se tudi usmiljene rodbine, ki vzamejo take sirote za svoje. Zopet imamo slučaj, ko ima priden, toda ubog vdovec tri otroke, med temi 4 letnega fanta, ki bi ga rešil iz velike revščine, kdor bi ga vzel za svojega. Sploh bi bilo želeli, da se pri društvu sami oglašajo tisti, ki bi se hoteli zavzeti za take zanemarjene in osirotele otroke, a tudi društveni zaupniki iz celega celjskega sodnega okraja, naj vse take slučaje redno naznanjajo odboru v Celje. Odbor se peča z mislijo, v bližnji bodočnosti ustanoviti za Gaberje otroško zavetišče. V Gaberjih stanuje na stotine delavcev, ki so ves dan v tovarnah, dočim so otroci večinoma prepuščeni samim sebi. Takim otrokom nuditi po dnevu zavetišče in nadzorstvo, bi bila lepa in potrebna naloga. Nadalje hoče društvo uvesti nadzorovanje tistih oseb, ki imajo na reji dojenice, posebno onih, ki se s tem skoro obrtno pečajo. Pri tem prosi posebno sodelovanja požrtvovalnih žen in pričakuje, da se mu same javijo. V prvi vrsti pa je treba kakor povsod tako tudi tukaj obilo denarne podpore. Naj si vsake šteje v dolžnost biti član tega človekoljubnega društva.

o Kompenzacije za nemško meščansko šolo v Celju, katera preide sedaj pod nemško knuto obč. sveta v Celju, zahteva „Straža“. Stvar je prav čedna in umestna — samo, da klerikalni poslanci v Gradcu niti nočejo zastopati slov. teženj po meščanskih šolah. Ko torej ti uvidijo potrebo mešč. šol, bomo govorili dalje.

o Obmejni sklad. — Je vendarle dobro, če klerikalcem potrkamo včasih majhno na prste. Zadnjič smo jih vprašali, kam neki zginjuje nabrani denar za obmejne Slovence, katerega že mora biti mnogo tisočakov? Pa se je na to postavila „Straža“: šentjakovski šoli na Koroškem smo dovolili 3 tisoč kron, klerik. društvu graških Slovencev in „nekemu“ koroškemu društvu pa smo obljubili podporo. Ali so kaj izplačali, o tem list previdno molči. Bo

treba še le kaj nabrati za te namene ker so volitve na Štajerskem in Goriškem preveč stale, kaj ne da?

o Slomškarji za svoje stanovske tovariše. Znano je že dovolj, da je gmotni položaj kranjskega učiteljstva jeden najslabših v Avstriji. V zadnjem zasedanju se je zavzemal posl. Gangl za zboljšanje učiteljske revščine — a klerikalci so vse predloge ošabno odbili. Da, še več: celo učitelja-slomškarja Jaklič in Ravnikar sta nastopila naravnost proti svojim tovarišem. Vsled tega vlada po poročilu „Uč. Toy.“ celo med „slomškarji“ temi preponižnimi hlapeci duhovništva, veliko razburjenje.

z Moška in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Gaberje in okolice priredi v nedeljo, dne 7. novembra t. l. v „Skalni kleti“ zabaven večer z raznovrstnim vsporedom. Ker je čisti dobiček namenjen v korist otroškemu vrtcu v Gaberju, se je nadejati, da se večera udeležijo vsi zavedni Slovenci. Natančnejši vspored je razviden na lepkih. — Posebna vabila se ne razpošiljajo. Torej na svidenje v nedeljo, dne 7. novembra v „Skalni kleti“!

v Pevska vaja za nagrobnice se vrši jutri, v nedeljo, ob 10. uri dopoldne v prostorih del. podp. društva. Gg. pevci so najljubneje vabljeni.

o Podporno društvo za čitake celjske slov. gimnazije ima svoj občni zbor v soboto dne 6. novembra ob dveh popoldne v konferenčni sobi gimnazije. Na dnevnem redu je poročilo blagajnika in tajnika, volitev novega odbora in slučajnosti. — Člane uljudno vabi odbor.

o Konj v izlozbi. Danes proti deseti uri se je peljal lahko uprežen kmetski voz po graški cesti v Celju, kar se namah prestraši konj in zdirja z vozom vred v izložno okno trgovine Schmidl na križišču graške in rotovške ulice. Ne ve se, čemu se je konj zaletel v steklo, misli se pa, da se je radi belih črnoovitih križev, ki se nahajajo pred prazniki v izložbah, splasil in vdrl v izložbo. Žival se je strašno ranila. Raz čelo in nog jej je lila kri, v zadnjih nogah, ki so bile grozovito razmesarjene, so pa tičale steklene črepinje kakor prst dolge. Seveda je priletela sila ljudstva, ki je gledala vznikovo nesrečo in ubogo žival. — Prišel je tudi policaj Urch, a si ni upal k ranjenemu konju, katerega je prijel Raschev sluga in ga držal za nozdrve, da ni mogel radi bolečin divjati. Bil je zelo mučen prizor, ko so ljudje omilovali temnosivega ponesrečenca.

v Promoviran bo danes v Gradcu doktorjem modroslovja g. Franc Roštohar, sin nedavno v Krškem umrlega občinskega tajnika.

d Vojaška vest. Naš rojak, gosp. dr. Mato Vargazon, stotnik-avditor pri vojaškem sodišču v — Kotoru, je premeščen k mornariškemu sodišču v Pulj.

o Opozarjamo na oglas trsničarske zadrage v Juršincih pri Ptuj, ki se nahaja v današnjem listu.

V gaberski cinkarni si je zlomil včeraj delavec Rozman nogo.

c Kmetijska šola v Št. Jurju ob j. žel. Razne okolščine so zadrževale izvršitev stavbe novih poslopij. S tem se pa otvoritev zakasni, sedaj še za nedoločen čas. Prošenj za vstop je toliko, da se mora za letos žal večina prosilcev odkloniti. Vpoštevajo se v prvi vrsti starejši; mlajši lahko pridejo prihodnje leto na vrsto. Nove prošnje se ne morejo več vpoštevati. Sprejeti bodo pravočasno obveščeni, kedaj se bode začel redni pouk in kedaj morajo vstopiti. — R a v n a t e l j s t v o.

o Iz Št. Jurja ob J. ž. Klerikalno časopisje si ne upa o groznem polomu našega konzuma niti ziniti besedice.

Tu bi naj sedaj branilo kmete pred škodo! Duhovniki, ki so konzum začeli in farovž, kateri bi imel v slučaju mirnega razpusta čist dobiček, bi naj plačali, ne pa ubogi kmetje! Pa proti duhovnikom si Slov. Gosp. in Str. ne upata zagovarjati kmetov, znamenje, za koga pišeta in delata!

a Drž. posl. Franjo Roblek je vložil minule srede interpelacijo na pravosodnega ministra dr. Hohenburgerja zaradi sodnih imenovanj na Spod. Štajerskem in zaradi kršenja enakopravnosti pri konjiški okrajni sodnji. Besedilo še priobčimo.

a Zahvala g. častnikom in vojakom 87. pešpolka. Včeraj ob 4. uri popoldne je začelo goreti gospodarsko poslopje Ocvirkovo na Ostrožnem. Bolni gospodar je bil sam doma, in predno je kdo zapazil ogenj, stalo je vse poslopje v plamenu. Slučajno so se vežbali vojaki v bližini. Hipoma priletijo vrli vojaki, splezajo na hišo, nosijo vodo, polivajo streho, odstranjujejo iz sobe pohištvo, podirajo goreče tramovje. Ko so vojaki omejili ogenj in vsaj hišo rešili, pridrdra požarna bramba celjska počasi in majestetično. Žal nam je, da moramo ob tej priliki omeniti nečesa zelo neljubega. Ostrožno šteje več ko 71 hišnih števil; škafov za vodo pa ni bilo niti 15. Ko so se razvrstili vojaki, da bi si podajali škafe od rok do rok, pa ni bilo posode dovolj. Kaj je to? Ali je to ljubezen do sosedu nesrečnega? Sploh pa so ljudje samo zijali v pogorišče. Tu še je treba mnogo krščanskega poduka. Siromaku pogorelcu je zgorelo gospodarsko poslopje do tal; zgorela je ena telica, uničena vsa krma, krompir in vsi poljski pridelki. Hiša je vsa razdrapana. Govori se, da so zažgali otroci, pa menda ne oni, ki pohajajo nemške šole, kajti ti so tukaj prava surovina.

v Iz Laškega trga. Kakor je napovedano, uprizori tukajšnje „Bralno društvo“ v nedeljo dne 7. listopada baš izišlo izvirno slov. burko-trodejanko „Moč uniforme“; spisal Jaka Štoka. Ta novost, ki se doslej ni igrala — (vsaj na Štajerskem ne!) — je bila, v likor se je dalo povzeti iz objav in ocen v slov. novinah, od kritike jako pohvalno sprejeta. Vglasbil je igro naš priznani H. Vogrič; tako godbene, kakor pevske točke preveva vrloučinkujoči moderni „charme“. Vse kaže na to, da bo ta burka napravila nenadejan utis, ter obenem dosegla najsigurnejši uspeh. Vaje so že pridno v teku, ter so tudi posamezne vloge v očigled dejstvu da večina njih zahteva že znatno mero diletantske rutine, razmeroma v dobrih rokah.

Iz Slov. Bistrice. Dr. Vošnjakova javna ljudska knjižnica v Sl. Bistrici je zaključila svoje prvo poslovno leto. Glasom poročila, ki ga je podala gca. Otilija Feigelova na občnem zboru Čitalnice dne 24. t. m., je propevala knjižnica z ozirom na ne baš ugodne razmere v Slovenski Bistrici in okolici nepričakovano dobro. Denarnega prometa je bilo 762'95 K in sicer 392'62 K dohodkov ter 370'33 izdatkov. Knjige se izposojujejo vsako nedeljo od 9.—10. ure, oziroma 11.—12. ure dopoldne v posojilniški čakalnici (hotel „Avstrija“, I. nadstropje). Izposodilo se je na 89 izkaznic 1004 knjig. Knjižnica ima 371 trpežno vezanih ter v polplatno ovitih knjig in sicer 2995 pripovedmi, 31 s pesmimi in dramatikom, 22 z zemljepisom in zgodovino in 19 z naravoslovjem in gospodarstvom. Mladinski oddelek šteje 123 knjig. — Z ozirom na važno narodno podrobno delo, ki ga vrši knjižnica v narodno ogroženem okraju, se obračamo ponovno do bližnjih rojakov za knjižne ali denarne prispevke.

v Goreč pastir mora biti mariborski kanonik Gaberc. Znano je, kako mu dezertirajo ovce, razni uslužbenci tamošnjih železniških delavnic. Za dušni blagor vneti gospod pa daje baje — „M. Z.“ trdi to — onim vrle nagrade, ki mu rešijo kako izgubljeno dušo, še bolj vesel je pa, če se ona sama spokori in pride po denar. Sam se je baje hvalil, da reši na leto za tisoče goldinarjev duš. Nekemu priganjaču je — piše dalje list — izplačal že najmanj 200 kron za njegov apostolski trud. Kdor Gaberca pozna in ve, kak stiskač je, tega gotovo ne verjame. Če je pa vendar radodaren postal, pa naj da kak krajcer za svojo razdrto cerkev in naj ne fehta revnih ljudi za to. Denar bo bolje naložen in delo za cerkev bo pri Bogu več zaleglo, kakor pa njegovi izdatki za odpadle slabe katoličane, ki s katoliškega stališča itak ostanejo garjevi kostruni, če se tudi na videz spokorijo in ostanejo katoličani, dokler ne zapravijo denarja, ki jim ga potem dajo zopet protestanti za njihovo novo spreobrnitev.

o Iz Jurkloštra. Tukaj se zdi, da so se vrnili zopet rokovnjaški časi. Že več tednov je nekdo kradel tukajšnjim posestnikom vse, kar se je le dalo doseči in odnesti tako, da že ni bilo nič več varno pred njim. Kakih sto kmetov in pa vsi orožniki naokoli so priredili gonjo na neznane zlikovce, da jih je več, se je vedelo, a nič ni pomagalo. Kot da se norčujejo iz ubogih posestnikov, so še tatovi na dan lova ednemu zažgali posest. Lov je bil brezploden, a včeraj se je posrečilo g. stražmojstru iz Laškega Savcu s pomočjo enega orožnika, ujeti dva mlada fanta, Janeza Jazbinška in Janeza Ogrinca, ki sta bila zakrivila vse tatvine. Skoro gotovo je, da sta tudi zažgala pri onem posestniku.

o Izkopine na Ptuj. Na posestvu grofa Herbersteina so izkopali pod ptujskim gradom veliko orodij slovanskega in rimskega porekla. Našli so tudi več stebrov iz mramorja, nakita in starih novcev.

o Dr. Šusteršič in dr. Benkovič sta v zadevi konkurza pri šentjurskem konzumu vložila nemško vlogo pri okrožni sodnji v Celju. Zakaj molčita ta dva „najradikalnejša“ Slovenca na očitane težkega narodnega greha? Zakaj se nadalje Benkovič ne zavzame za koristi oškodovanih šentjurskih kmetov proti duhovnikom?

z Štajersko sadjerejsko društvo je otvorilo v svojem lokalu v Gradcu, Sporgasse 11, III., razstavo najvažnejših hruškovih in jabolčnih vrst. Razstavo si je možno ogledati brezplačno od 9.—12. ure v sredo in soboto in to tako dolgo, dokler bode izdržalo sadje. Ker Slovenci ne prirejamo v večjem obsegu takih razstav — kar se bo pa moralo v kratkem zgoditi — bi bilo želeti, da se kak umen slovenski sadjerejec udeleži v bodoče razstave in s svojim krasnim pridelkom obrne občo pozornost na slovenski del dežele.

v Cerkvena godba. Na praznik vseh svetnikov bode pri glavni maši v nemški cerkvi (ob devetih) zopet igrala instrumentalna godba. Priredila se bo kontrapunktalna maša od svetofestanskega organista Wehricha na Dunaju. Zbor bo štel nekako 40 oseb, spremstvo pa oskrbi mestna godba.

v Shod avstrijskih gostilničarjev se vrši prihodnjo pomlad v Gradcu in sicer v drugi polovici aprila.

a Telefonski nočni pogovori. Dočim so dosedaj samo razna uredništva imela pravico nočnih telefonskih pogovorov, se je sedaj ta ugodnost raztegnila na vse stranke. One lahko govorijo za polovično ceno, ali samo 6 minut. Ti predpisi veljajo za dve leti.

o Poročilo se je danes g. Josip Sever, davčni asistent v Mariboru, z gospico Anico Urban iz Ptuja. Bilo srečno!

a V Mariboru pomanjkuje stanovanj zelo občutno, zlasti malih in srednjevelikih. Novih hiš se stavi zelo malo, ker so cene za zgradbo previsoke in pa ker stavišče stane preveč denarja. Zato zidajo na hiše še po eno nadstropje, ker se to bolj rentira. Krivi visokim cenam in neznosnim razmeram so mariborski podjetniki, ki so tako dragoletni.

v Iz Ruš. V graški bolnišnici je v četrtek večer umrla gđ. Marija Pavlič, veleposestnikova hči iz Rute pri Fali.

o Milijon plačilnih listkov je že prodal nemški Schulverein. Slovenci, zahtevajte po vseh gostilnah plačilne listke O. M. družbe!

o Za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se je nabralo 26. t. m. v veseli družbi na trgatvi g. Fr. Robič v Lembahu 10 K. Znesek se je poslal vodstvu v Ljubljano.

a Telegramski tarif med Avstrijo in Srbijo. Od 1. listopada se bode uveljavil med Avstrijo in Srbijo znižani telegramski tarif. Vsaka beseda bode namreč stala samo 6 vinarjev a najmanj se bode plačalo za brzojavko 60 vinarjev, kakor v Avstriji. V prvi vrsti se bo pri telegrafskem občevarju rabil jadranski kabel. Telegrami za časnike čez Dalmacijo pa še dobivajo 50% popusta.

Kranjske novice.

Narodna delavska organizacija v Ljubljani priredi danes v Mestnem domu velik javen shod. Govorilo se bo o obrtnem sodišču.

Kranjska deželna pridobninska komisija je v svoji seji včeraj 29. t. m. na predlog dr. Majarona sklenila, da bodi poslovni jezik komisije slovenski in da se zapisniki pišejo slovenski. Dozdaj je bilo vse nemško.

d Nad slovensko posojilnico v Kočevju se silno jeze kranjski nemškutarji po nemških listih in groze, da bodo proti njej ustanovili še eno posojilnico. Razumemo, kaj jih tako grize: slov. posojilnica dela solidno, ne odira in — zato napreduje.

d V Krškem je umrla v sredo gospa Amalija Papež roj. Kos, v 66. letu. Bila je mati odlične rodovine.

V Lescah snujejo „gostilničarsko združno pivovarno alpskih dežel“. Kupiti nameravajo Zimmermannovo pivovarno. V pripravljalnem odboru so po večini nemškutarji — slovenski gostilničarji bodo, zdi se nam pri tem nemškonacionalnem podjetju, samo za štafažo. Naj bi si temeljito premislili!

v Vlada in Kočevci. Znano je da obstaja nekoč po Dolenjskem silna beda, že radi tega, ker je v eni dolini velika suša, druga se pa nasproti povodnji nikdar ne more ubraniti. Usmiljenja vredno prebivalstvo vedno prosi deželno vlado za odpomoč, katera pa ničesar ne sliši. Zdi se, da se Kočevcem vendar vse posreči, saj so ravno sedaj par kočevskim vašem naklonili silno svoto tisočakov, da se napravijo v gozdovih potrebni požiralniki, delo, ki ga vodi gozdni svetnik Puttick. Seveda temu nikdo ne ngovarja, a vsaj tako, če ne bolj, so potrebni pomoči Slovenci; in pravico zahtevati imajo morda tudi?

u Nazivanje „Marijina devica“ — razžaljenje? V Ribnici je pisal neki M. dekletu, ki je članica Marijine družbe, pismo, in napravil naslov: N. N., Marijina devica v R. Dekle je fanta tožilo zaradi nazivanja „Marijina devica“ zaradi žaljenja časti. Okrajno sodišče v Ribnici je fanta obsodilo na

3 dni strogega zavora, okrožno kotvzlicno sodišče v Novemestu pa naziva „Marijina devica“ ni smatralo za razžaljenje in je fanta oprostilo. — Sedaj res ne vemo, ali smatrajo članice Marijinih družb za razžaljenje, da so Marijine ali da so device.

Koroške novice.

o Kurzovce med učiteljskimi hoče uvesti koroški dež. šolski svet. Razpisati namerava štipendije za one nemške učiteljske, ki bi se hoteli učiti slovenski. — Tako bi si počasi vzgojil nemško misleče učitelje, ki bi jih lahko nastavljal tudi na slovenskih šolah. — Vkljub temu namreč, da ima sedaj vse polno slovenskih učiteljskih abiturientov, ki čakajo na službe, in vkljub temu, da je par šol med Slovenci, ki pogrešajo učiteljskih moči, dež. šol. svet noče Slovencev nastaviti, menda iz strahu, da bi ti slov. učitelji vzgajali otroke v narodnem duhu!

o V nemški občini Lipa na Zg. Koroškem je napravil župan Schneider krido. Ker znašajo njegovi dolgovi trikrat toliko kakor vse njegovo premoženje, in je tudi v obč. blagajni 3790 kron primanjkljaja, je jasno, da občina to svoto izgubi. No, „Štajerc“, kje si? Piši kaj o „prvaškem polomu“!

o Koroška deželna vlada je dala po deželi nabiti oklice, naj prebivalstvo prispeva za po povodnji poškodovane na Zg. Koroškem. Ti oklici so tudi v slov. delu dežele samo nemški. Ali je koroška vlada s tem hotela povedati, da na podporo Slovencev ne reflektira? Tudi dobro!

a Plod nemških možgan. V Rožku imajo župana, ki mora biti dober narodnjak, kakor pišejo „Fr. St.“. Mož se piše Josef Paul in je napravil, da se po nedeljah pred cerkvijo oznanja samo v slovenskem jeziku. Radi tega so se tamošnji nemškutarji pritožili na okrajno glavarstvo v Beljaku in govorijo o samoljubnem, izzivalnem postopanju, ter se proti temu zavarujejo. Zahtevajo nadalje takojšnjo odstranitev te nedostojnosti, ker Nemci imajo gotovo tudi pravice in ne samo dolžnosti. — O, ko bi tako govorili povsod in in vedno, kako bi marsikaj bilo drugače na Koroškem!

o Novo jubilejno gledališče v Celovcu lepo napreduje, fasade so že skoro končane in gledališče se reprezentira kot moderna monumentalna gradnja. One tri umetnike, ki so bili nagrajeni za načrte figuralnih nakitov smo imenovali včeraj.

o Ljubezen, ljubezen, to je neka višja moč. Dva tekmeča sta se v Potrjanu radi nekega kmetskega dekleta zelo grdo gledala. V ponedeljek sta se slučajno sešla v gostilni in na prvi pogled je eden, Madžar, skočil z nožem na onega, ki mu je pa srečno ušel in hitel po orožnika. Ko je čez nekoliko časa prišel v senci bajoneta nazaj, je strastno Madžar takoj zopet hotel napasti Nemca, a sedaj mu ni zneslo. Nrožnik je nastavljal bajonet in divji Hun se je z vso silo zaletel v orožje, da se je znatno ranil.

Primorske novice.

o Skupina veleposestev na Goriskem voli danes. Slovensko društvo veleposestnikov kandidira gg.: Anton Klančiča, dr. Al. Franka in Mat. Rutarja. — Klerikalna stranka kandidira Bolka, fajmoštra Grč in nekega Zuchiatija.

o V okrajni bolniški blagajni v Gorici so zasledili hude nerednosti. V zavodu so gospodarili socijalni demokratje. Predsednik in podpredsednik sta si baje svojevoljno prilastila denarne zneske, dasi pravila od vlade še

niso bila potrjena. Magistrat je nadzorstvo razpustil ter prevzel sam vodstvo in upravo.

o Defraudanta Pippa, ki je — kakor smo včeraj poročali — pri banki Friulana v Gorici poneveril 10.000 K, so prijeli v Reki v družbi neke zloglasne ženske, s katero je iz Gorice pobegnil. Našli so pri njem še skoro ves denar. Oba so zaprli.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Dunajske novice.

a Dunaj, 30. okt. V poslanski zbornici se je vršilo danes izplačevanje dijet. Pogovor se je sukal največ o prekinjenju državnozbornskega zasedanja. Nemški in poljski poslanci so bili mnenja, da se bode dalo v 14 dnevni neprostopoljni parlamentarni počincah premostiti nasprotja vtoliko, da bode državni zbor lahko delal. Slovanski poslanci pa so odločno izjavili, da ne more biti ne govora o poslovanju zbornice, ako bodo sankcionirani nemški „brambni“ jezikovni zakoni. — V sredo in četrtek se bodo začela posvetovanja v odsekih in bodo trajala do konca prihodnjega tedna.

a Dunaj, 30. okt. Danes dopoldne je bil na tehniki svečano inauguriran novi rektor prof. Baldin.

a Dunaj, 30. okt. Turški gostje so danes zopet napravili izlete v različne tovarne in velika podjetja. — Častnikom so pokazali različne čete na simerinskem vežbališču; popoldne se pa peljejo ti turški častniki v Bruck na Litavi, da si ogledajo vojaški tabor in tovarno za vojne konzerve.

Zbližanje Srbije in Bulgarije.

a Pariz, 30. okt. „Temps“ pravi, da dunajski listi s svojo sovražno pisavo o obisku bulgarskega carja v Srbiji, zbližanje obeh držav le pospešujejo. Saj je le naravno, ako skušajo doseči Črnogorci, Srbi in Bulgari medsebojno edinost in zvezo, če vidijo veliko intimnost med Dunajem in Carigradom.

Praške novice.

v Praga, 30. okt. „Union“ poroča: Čimdalje bolj se potrjuje žalostna vest, da se bližamo § 14 — režimu. Poslanska zbornica bode sklicana zopet 19. nov. k seji; ako še ne bode miru, bo ministerski predsednik zasedanje zaključil in vladal s § 14. Pogajanja za delazmožnost češkega deželnega zbora se pa prično šele po Novem letu.

v Praga, 30. okt. Vsled strahu, da bi se češki nar. radikali masčevali za sankcijo nemških obrambnih jezikovnih zakonov, je policija odredila velike varnostne priprave za jutrišnji bumel.

v Praga, 30. okt. Sklenilo se je sklicati v Pragi posvetovanje vodilnih politikov in vseh čeških poslanskih klubov o političnem položaju. — Nekateri češki poslanci še upajo, da cesar vendar ne bode sankcioniral nemških jezikovnih zakonov — pa to upanje je slabo.

Nemiri na Grškem.

z London, 30. okt. „Times“ poroča, da znaša zguba vladnih čet pri spopadu med Typaldosovimi zvestimi in njimi 2 ranjenca. Kolike so izgube upornikov, se ne ve.

z London, 30. okt. „Reuterjev biro“ poroča, da navzlic uradnemu zatrjevanju, Typaldos še doslej ni kapituliral, pač pa se baje pripravlja na izlet na Kreto, kar bi lahko imelo nedogledne posledice.

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda!

Reklamni stolp.

Cena predalu za enkratno
objavo 60 vinarjev.

Kreditno in stavbeno zadruga „Lastni dom“ v Celju,

Rotovške ulice števil. 12 priporočamo obrtnikom
in trgovcem za nalaganje denarja, za inkaso,
za denarna nakazila in razne kreditne posle.

Naročajte in
razširjajte

„Narodni List“

Lastna zaloga

šolekih zvezkov in
risank

Največja zaloga
tiskovin za pri-
vatnike in urade

Zvezna trgovina, Celje, Rot. ul.

Prva južnostajerska vinarska zadruga v Celju

priporoča izvrstna
spodnještaj. vina.

Najboljši časopis
za inseriranje je

„Narodni
Dnevnik“

Zvezna trgovina v Celju

sprejema naročila
na tiskarska dela

katera se izvršu-
jejo v lastni

Zvezni tiskarni

Najboljše in najcenejše se
kupi steklena in porcelanasta
posoda v narodni trgovini

Fr. Strupi, Celje.

Najboljše orožje
v političnem boju
sta

„Narodni List“

in
„Nar. Dnevnik“

Novosti v pisalnih in
risalnih potrebščinah

po zmernih cenah
se dobijo vedno v

Zvezni trgovini
v Celju

Modni salon za gospode Celje

otvori 1. novembra
v novi posojilnični
hiši na Ringu

— Maks Zabukošek

Na dober razvoj Vašega podjetja

polagamo naj-
večjo vrednost
kajti Vaš pro-
sneh je tudi
naš prosneh!

K temu bi Vam
najboljše ta re-
klamni stolp z
najgotovjšim
uspehom!

Upravništvo „Nar. Dnevnika“.

V uvaževanje!

a »Zemljevid Slovenske Matice«.

Vse tiste, ki jim je do tega, da pridejo na zemljevid imena naših krajev v pravi obliki, naj blagovolijo upravi »Matice Slovenske« čimprej sporočiti, kako imenuje narod sledeče kraje (oz. kako se imena teh krajev običajno pišejo): I. Štajerska: Altenbach, Adelsdorf, Haag, Wuggau, Kitzelsdorf severno od Remšnika; O. Panenbach zapadno od Gomilice; Urlkogel (524 m) južno od Gomilice; Ottenberg, Gersdorf pri Spielfeldu; Lind pri Strašu; Pongratzen, Komriegel, Bachholz, Wuggitz, O. Latein, Sterglegg, Stammezeegg, Feisternitz, Hörmisdorf, Haselbach, Bischofsegg, Pitschgau, Aichberg, Staritsch, Aibl, Perchtold, Mitterstraßen, Mauthnereck, (1014 m) Hadernigg, Hadernigg-Kogel (1183 m) pri Ivniku; Lan pri Mižici; Schelsboden, Wundsam, Mauerbach, Frauheimerbach pri Framu; Straßgang pri Spodnji Poljskavi, Devina pri Črešnjevcu, Pokoš pri Slovenski Bistrici, Kohlberg, Pulsgrubach pri Gornji Poljskavi; Bacherberg (1345 m), Bachern (občina) jugozapadno od Maribora, St. Heinrich, St. Primon, St. Ursula, Weschnig, Detschaz, Potverschegg, Flaschitsch, Framhof, St. Ulrich, Friedrich, St. Hermagoras, Angenbach (tudi na Pohorju jugozapadno od Maribora); Kalle pri Polzeli, Grumberg pri Črni, istotam Sidova; Rudnik (928 m), Jrnko pri Velenju; Kleinberg, Skruha, Obramje pri Sv. Martinu na Paki; St. Jochanner-Paul pri Braslovčah; Oračak, Slonek, Gnivolčan, Star, Tosti Vrh, (1077 m), Planinc, Tomaž pri Sv. Martinu; Kom Vrh pri Gruševlah, Krencar pri Radmirju; Ragnica, potok pri Tiru; Hoinigg, St. Nikolai in Rostoke, Attelšek, Kamen Vrh (1695 m), Kernes Vrh (1611 m) pri Planini; Skorno Vrh (123 m), Skorno Bach, Bečeninka Bach pri Šoštanju; Orlov, Mori, Radeški Vrh (866 m), St. Helene, Faltzberg (877 m), Schokds, St. Ruprecht, Krivec, Tisnikar, Hartenstein, Mesnik, Radosch Bach, Vresnik, Sasell, Šeydnik, Suhodol Bach, Smolenik, Krivanek, Plesučník, Liestnik, Rauniak na Pohorju severno od Šoštanja; Bojtina pri Framu; Großkogel (1347 m) na Pohorju, Modrič pri Tinjah na Pohorju; Cigonce pri Sl. Bistrici istotam Gießhübel in Visole; Juritschendorf pri Tinjah, Ograja pri Laporju; Foršt vhodno od Konjic; Vankau, Kasjak, Schuster, Slopnik, Kačnik na Pohorju; Lasnitz Bach pri Grobelcah; Kreswetz zap. od Zibike, Tinsko Bach pri Zibiki; Košnica pri Podčetrtku; Pušča pri Golobinjaku; Gubno zap. od Prevorja; Krenica (1611 m) jugozap. od Uršule; Fresenbach pri Breznem; Wildoner severno od Mute; Hübner Kogel severno od Spodnjega Dravograda; Saggau, Saggaubach severno od Arveža, Vrakašč, Weley, Werder sev. zap. od Laškega; Kamnec (360 m) pri Motniku; Spiek (454 m) pri Špitaliču, istotam Karau; Burgstall, Leskounik pri Motniku; Barje pri Kandršah. — II. Na Koroškem: Cimperc Gapf (2066 m) severovzh. od Pliberka; Dreieckkogel, (1483 m) proti severozahodu od Sobote na Štajerskem; Zeil, Hart, Segorbuch, Kaspersen (841 m), St. Margarethen, Schwarzenbach, Unterholz, Ettendorf, Lambrechtsberg, Krotendorf, Achalm, Plstätten, Lambrechtsberg. — Na Štajerskem je še tudi: Landturmberg (1014 m) zapadno od Konjic. — Za upravo: Dr. Fr. Ilešič.

Rnjizevnost.

o Dijaški almanah 1909/10. (Uredil Jože Pučnik. Izdala Eksekutiva narodnega dijaštva.) — Agilnosti in vztrajnosti narodnoradikalnega dijaške struje gre pripisati veliko pozitivnih uspehov, katere smo Slovenci dosegli v zadnjem času. Ta energični dijaški pokret, ki nosi v eni roki železno metlo, v drugi pa zidarsko orodje, je

docela spremenil naše politično in gospodarsko življenje. Kjer ni mogel neposredno delovati, je s svojim uglednim posredovanjem izvajal odločilen pritisk in je dosegel, da je prešinilo našo inteligenco pravo shvačanje naprednega dela. Vzgojil nam je celo vrsto mož, katerih blagoslovljeno delovanje vsi občutimo. In kar je najvažnejše, pokazal je slovenskemu dijaštvu pot, po kateri edino lahko doseže svoje ideale.

Tudi v kulturnem pogledu si je narodnoradikalno dijaško gibanje pridobilo zaslug. Potom svojih znanstvenih publikacij in perijodičnega glasila „Omladine“ je začrtalo novo smer, in geslo: **Spoznavajmo se in učimo se**, nam obeta tudi na polju naše literature velepomemben preobrat...

Za letošnje šolsko leto je izdala Eksekutiva narodnoradikalnega dijaštva Dijaški almanah, ki po svoji vsebini gotovo presega lanskega in predlanskega. Poleg obširnega informativnega dela, ki bo dobro služil tudi nedijakom, vsebuje Almanah nekaj prav dobrih člankov. „Malum necessarium“ pravijo nasprotniki, da je organiziranje mlajšega dijaštva! V članku pod tem naslovom je jasno in odkritosrečno razkrinkana hinavščina, s katero hočejo klerikalci zvaliti inteligentni naraščaj v svoj tabor. Z nasiljem in z grožnjami hočejo doseči, česar s „dokazi“ svoje krščanske vede doseči ne morejo. V to svrhu uporabljajo tudi siromaštvo dijakov ter ga s podporami privežejo na sebe. Kdor potem ne parira, se mu vzame kruh, in ker nima dovolj volje, ker je omehkužen v klerikalnem jarmu, je preslab, da bi si pridobil pogoje za neodvisno eksistenco; vrne se nazaj k polnim jaslam. Bič in oves, to sta sredstva, ki držita slov. klerikalce na površini. Kupčija z značajci cvete... V tem tiči največja nevarnost klerikalizma na Slovenskem, vse drugo je postranska stvar...

Kogar zanima idejni tok narodnoradikalne struje, ta si prečitaj Pučnikov članek „Ob III. shodu narod. rad. dijaštva“, kjer je pisatelj s samo njemu lastno odločnostjo preciziral stališče, katerega zavzema slov. radikalni dijak k vsem pojavom, ki se tičejo njegovega naroda. — „Vse razumeti, misliti povsod naraščaj, ničesar si prikrivati, vsak pojav vedno kritično premočrati, daje smer našemu svetovnemu nazarju.“ To je direktiva, ki kaže kristalizacijo narodno-radikalnega programa.

Lep in aktuelen je Lahov članek, ki ob stoletnici Gajevega rojstva poziva slovensko dijaštvo, da nastopi dedščino, ki jo imamo po Ilircih, namreč prosveto slovanskih narodov, pospešeno po poznavanju slovanskih jezikov. — Končno še omenimo strokovni članek dr. Bogomila Vošnjaka ki bo pa zanimal samo juriste.

Dijaški Almanah stane samo eno krono in je koristen vade-mecum za vsakega dijaka. Naj si ga torej nabavi vsak akademik in vsak srednješolec!

A. N.

Po svetu.

z Ustavljeno postopanje. Banski stol v Zagrebu je ustavil kazensko postopanje proti gospodični Boroša, katero je drž. pravdnistvo obdolžilo, češ, da je poslala ona Tarabocchii in Košutiću svoj čas košček vrvi z naročilom, naj se obesijo, votantu Kuštu pa škatljo starih ponošenih kravate zaradi njegove izjave, da obt. Gjurič zato ne nosi kravate, ker je ta beseda v ozki zvezi z besedo „Kroat“.

o Čisto moderen hotel. Neki hotelir v Auvernier blizu Neufchatela na Švicarskem je dal na svoj hotel ta-le napis:

Garage
voitures-automobiles

Gornja vrsta je namenjena za avtomobiliste, spodnja pa zamorejo razbrati samo zrakoplovci, ki gledajo navzdol.

Krutost v Ameriki. V Bisbeenu na mehikanski meji so zalezli 4 člane zamorske rodovine pri sadni tatvini. Drugo jutro so še iskali ostala dva člana in vse skupaj so povezali na poln voz slame, ki so ga zažgali. Prepustili so šestorico strašni njihovi usodi. To je sramota Amerike.

d Ekssultanova želja. Govori se, da je bivši sultan Abdul Hamid zopet prosil velikega vezirja, naj se mu od-

kaže drugo bivališče, ker podnebje v Solunu ne ugaja njemu in njegovi rodbini. Nadalje je prosil, naj se mu dovoli, da se vrne v Carigrad in naj se skrbi tudi za vzgojo njegovih sinov, ker rastejo v Solunu v nevednosti. Če tudi je odstavljen sultan, vendar nimajo pravice, da tako postopajo z njim. Njegova plača mesečnih 1000 funtov, od katerih pridržijo del v Carigradu, mu ne zadostuje. Kaj pak!

d Nehvaležnost je plačilo sveta. Delavec Trulsen iz Gallehusa na Nemskeem je pri nekem požaru rešil pet ljudi, pri tem se je pa sam tako poškodoval, da več tednov ni bil za rabo. Ko je pa vsled tega prosil občino podpore, mu je odgovorila, da mu je ne more dati, ker mu ni nikdo rekel, da se naj poda v nevarnost. Čudno, da moža niso kaznovali radi izžemanja. Takega nesramneža!

d Velikansko gobo so našli na Mittelsteigu pri Inomostu. Klobuk gobe ima obseg 72 cm, obseg stebila pa znaša 25 cm, je imela 850 gr.

v Velik dobiček. Sedmograški rudar Ladislav Šerjak si je bil kupil s svojim tovarišem Demetrom Kezocy osmo razrednega žreba, na katerega je odpadlo 600.000 kron. Ko je Šerjak to izvedel je utajil resnico Kezocyju in mu rekel, da sta dobila le 2000 kron. Kezocy je pa sleparstvo pravočasno izvedel in naznanil zadevo policiji, ki je izplačanje ustavila in začela zasledovati Šerjaka.

o Arnavtska razbojništva. Oborožena arnavtska četa je napadla srbsko vas Cerovo pri Gostivaru. Arnavti so pobili več kmetov, zapalili hiše, živino pa odvedli s seboj v gore. — Turška vlada se ne gane, da bi preprečila ta vedno se ponavljajoča arnavtska razbojništva. — Arnavti so nadalje ubili sredi vasi Bostan pri Gilanah srbskega duhovnika Kataniča. Med Arnavti in Srbi je prišlo do boja, v katerem je padlo več Srbov.

o Največji top na svetu. kaliber 335 mm, izdelujejo v Severni Ameriki v Filadelfiji. Največji topovi na dreadnoughtih merijo dozdaj 305 mm. — Amerikance je, zdi se nam, popadla neka „oboroževalna blaznost“.

a Oče s 23 otroki. Mlinar Josip Warga se je bil naselil pred 30 leti v Popovcu na Hrvatskem. Ko je bil prišel tja, je prinesel seboj 1 gl. 30 krajcarjev in to mu je bilo premično in nepremično imetje. Oženil se je trikrat; s prvo ženo je imel 7. z drugo 8 otrok, a s tretjo zopet 8, skupaj 23, katerih je 17 moških in 8 ženskih. Sedaj jih pa živi samo še 14 in sicer jih je 6 že obskrbljenih. Prva in druga žena mu ni prinesla nič počenega groša, a z zadnjo je dobil 40 gl. Sedaj je 79 let star in najmlajši njegov otrok še ni dovršil prvega leta. Warga je zdrav ko riba, bolen ni bil nikoli in pijače, ki jo je v mladosti ljubil, se je popolnoma odpovedal. Za svojo deco je mnogo potrošil, ednemu sinu je kupil tudi mlin, ali kljub temu ima sedaj še 11.000 kron premoženja in trdi, da še ni bil nikoli tako zadovoljen, kakor baš sedaj.

v Da dokaže svojo nedolžnost, se je vrgla pod vlak meščanska deklica Rožica Sambolek iz Varaždina. Ker so ji lastne sorodnice predbacivale nepoštenost in razuzdanost, se je vrgla pod vlak in tako našla smrt. Materi je zapustila pismo, v katerem prosi, naj se jo zdravniško preišče, in izkazala se bo njena nedolžnost. — Kaj vse store zlobni jeziki!

d Dobrodelen Grk. Neki v Egiptu umrl bogat Grk imenom Kialdanis je v svoji oporoki zapustil 20.000 egiptovskih funtov v prilog organizacije grške flote.

d Roparsko družbo broječo 6 mož, ki so ropali že tri leta na rumunsko-avstrijski meji, je zasledila žandarmerija v Dornavatri (Bukovina). Na čelu tej roparski družbi je bil najbogatejši kmet daleč okrog, Basile Bonheš.

a Učinek vodene trobe. V četrtek je razburjeno morje, ki se je vzpelo v obliki trobe, poplaval predmestje Foca mesta Genua. Voda je vsa podrla in odplavila. Človeških žrtev pa k sreči ni šteti.

z Burja na Adriji. Že nekoliko dni divja na Adriji močen „scirocco“, ki moti obrežno plovitev. Parnik „Panonia“ ni mogel v reško luko in je na morju prenočil. Dva parnika sta pa še sedaj na morju izven pristana.

d Katoliška morala. Odvetnik Avg. Heis v Landshutu na Bavarskem, prvi predsednik ondoteuiga klerikalnega „Windthorst-Bunda“, je bil svoj čas v Monakovem aretiran. Ta možakar je zavzemal v javnem življenju uplivno besedo in je bil goreč pospeševalec društva proti neenavnosti, kar ga pa ni nič motilo, da ne bi vzdrževal intimnih stikov z neko še ne 14 let staro deklico. Peljal se je z njo v avtomobilu v Monakovo, najel je tam sobo v hotelu in se je z otrokom po svoje zabaval. Posledice te zabave niso seveda izostale in katoliški moralist jih je hotel na nedovoljen način odstraniti. Pri obravnavi se je izgovarjal, da ni vedel, da deklica še ni stara 14 let! Državni pravdnik je predlagal čednemu možu 14 mesecev, sodišče pa mu je prisodilo več, namreč poldrugo leto. Za vero z božjo milostjo človek vse pretrpi!

Društvene vesti.

o Občni zbor slov. telov. društva „Sokol“ v Gradcu se vrši v soboto, dne 6. listopada ob 8. uri zvečer v gostilni „zur Weinhecke“ v Klosterwies-ulici s sledečim sporedom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo odborovo. 3. Volitve. 4. Slučajnosti. Slovanski gostje dobrodošli!

Tržne cene.

29. oktobra.

Dunajska borza za kmetijske pridelke.

Dasi so danes bile ameriksanske notacije višje, se na plodni borzi ni uveljavila boljša tendenca, ker je bil konzum strogo rezerviran in tržno veselje jalovo. Tendence je bila mirna. Cene za blago so bile jednake.

Sladkor. Trst. 29. oktobra: Centrifugal Pilés prompt K 33¹/₂ do K 33³/₄ za odprav. K 33— do K 33³/₄. Tendence trdna.

Sladkor. Praga: 29. okt. sur. sladkor prompt K —, nova kampanja K 26'85. Tendence uporna. — Vreme: meglovito in hladno.

Budimpešta, 29. okt. Svinjad: ovske stare, težke — do — vin. mlade težke 146 do 147 vin., mlade, srednje 146—148 v, mlade, lahke 145—146 v. zaloga 24.141 komadov. Prignano 104 komadov, odgnano 408. Ostalo torej 23.837 komadov. Tendence mirna.

Budimpešta, 29. okt. Pšenica za oktober K —, pšenica za april K 14'17, rž za oktober K —, rž za april K 10'20, oves za oktober K —, oves za april K 7'63, kuruza za maj K 6'85.

Pšeničnih ponudb zmerno, veselje kupiti rezervirano, tendenca mirna. Promet neznaten. Efektivna pšenica in drugo neizpremenjeno. Vreme lepo.

Ure na obroke za vsakogar

Št. 72, pristno 14kar. z zlatom platirana ura za gospode ali dame, najfinejše gravirana, z dobrim kolesjem, tekoča na kamenčkih, 20 K. Ista z dvojnimi pokrovom 25 K.

Št. 73, pristno srebrna ura za gospode ali dame, s 3 močnimi pokrovi, bogato gravirana, kakor s konjem, levom, jelenom, ali pokrajino, z dobro zapinjačo, natančno regulirana 30 K. Št. 74. Zadnja novost: srebrna 4 dnij idoča rem. ura na zapinjačo, ki teče če se enkrat navije, celih 8 dnij neprenehoma na rubinih, (na kazalu se vidi njen tek) 35 K.

Št. 75. krasna rem. met. tula ura za gospode ali dame s 3 pokrovi in pozlačeno krono, zanesljivim kolesjem 18 K.

Št. 76. niklasta rem. ura za dečke, odprta, moderna in lepo gravirana 8 K.

Cene se naj razumejo na mesečne obroke za komad po 2 K; pri naročitvi se vpošlje polovico vsote ali se pa plača po poštnem povzetju. Dunajska tovarna za ure Hinko Weiss, Dunaj XIV. Pillergasse 1/184.

Mesečno 2 kroni.

36

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko cikorijo.

Adolf Bursik

čevljar v Celju, poleg kapucinskega mosta izdeluje vse različne vrste obutal v modernih fazonah in po solidnih cenah.

Jos. Sever
c. kr. davčni asistent
Anica Sever
roj. Urban

poročena.

Maribor 30. oktobra 1909 Ptuj

Mesto, posebnega naznanila.

Prva štajerska trsničarska
zadruga (pošta Jursinci pri
Ptuju) ima **naprodaj**

cepljene trte

najboljše kakovosti in sicer
vse priporočljive vrste na
običajnih podlagah, kakor
tudi na različnih križankah.
Letos so znižane cene.
Ceniki so brezplačno na
razpolago. 519 6-1

Kontoarista - Slovenca

mlajšega, veselega delavca, z lepim, brzim rokopisom se sprejme v tovarni živil v Pragi. Trgovska šola ni potrebna. Mesečna mezda 120 K. Potnina v Prago se sprejetemu vrne. Ponudbe z opisi spričeval in s fotografijo (ki se vrne) se naj pošljejo pod „38448956“ poste restante Praga VIII. — Poštni urad Praga 22. 520 3-1

Suhe gobe

sploh vsakovrstne dež. pridelke
kupi

A. KOLENC v Celju,
„Narodni dom“ in Graška cesta.

Orehe

kupi vsako množino

A. KOLENC v Celju.

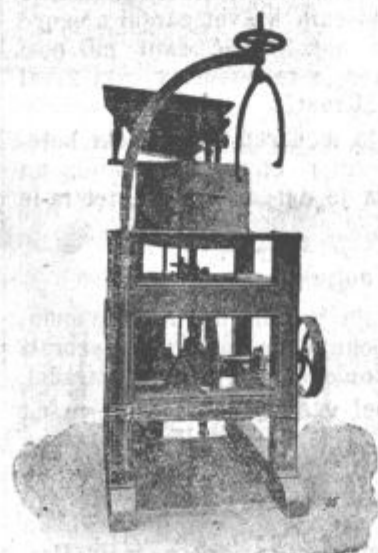
Učenec

se sprejme takoj pri

A. KOLENCU v Celju.

Mline za žito

za rabo na gepelj in roko svojega
lastnega izdelka priporoča

Slika kaže mlin mojega izpopolnjenega izdelka; moji mlini so bolj rabljivi, kakor konkur. izdelki.

Josip Čretnik

Izdelovatelj umetnih mlinov in žag
v Št. Jurju ob juž. žel.

Sukna

in modno
blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno

v Humpolcu
na Češkem.

— Vzorci franko. —

Pameten

bodi prijatelj in ne podpiraj
dunajskih in drugih židov, tem-
več kupi si sukna za obleko
in drugo manufakturno blago
v domači narodni ve-
letrgovski hiši

R. Stermecki, Celje

Vzorci proti vrnitvi in poši-
ljatvi čez 20 kron franko. —
Posebno poceni je: 1 srajca,
kravata, 1 ovratnik „Elegant“,
par manšet, 1 robec, par no-
gavic in 1 sp. hlače, skupaj
kron 5 30.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perjel.

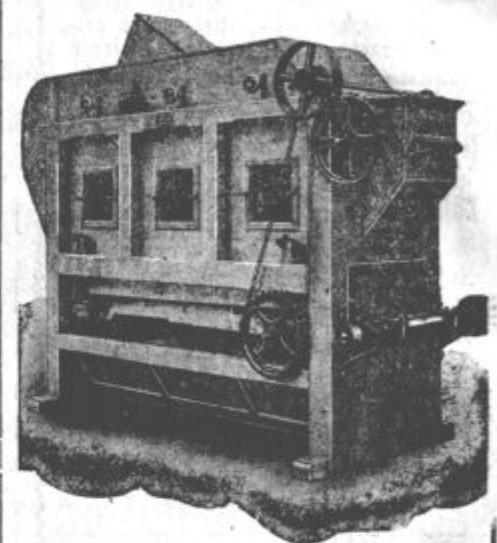
1 kg sivega, dobrega-
puljenega 2 K. bolj.
šega 2 K 40 h; prima
polbelega 2 K 80 h;
belega 4 K; belega,
puhastega 5 K 10 h;
1 kg velefinega, snež
nobelega, puljenega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha,
sivega 6 K; 7 K; belega, finega 10 K; najfinejši
drsní puh 12 K. Kdor vzame 5 kg. dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali
rumenega nankinga, pernica, 180 cm dolga,
118 cm široka, z 2 zglavnikoma, vsak 80 cm
dolga, 58 cm široka, napolnjen z novim, sivim,
jako stanovitnim puhastim poseljnim perjem
16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice
po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavniki 3 K,
8 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po povzetju od
12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj
ali zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne
denar. — Cenovnik zastoj in franko.
S. Benisch, Deschenitz, št. 773, Šumava, Češko.

Josip Čretnik

izdelovatelj umetnih mlinov in žag
v Št. Jurju ob juž. žel.

Slika je posneta po mojem lastnem
izdelku. Razpošiljam na malo in veliko
vse potrebščine za mline in žage po
najnižjih cenah. — Krasne reference!

RAZGLAS.

Posojilnica v Mariboru podeli
za šolsko leto 1909/10:

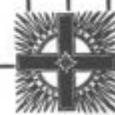
a) iz ustanove rajnega gospoda Franca Rapoca
deveterim visokošolcem podpore v znesku po
300 kron.

b) iz čistega dobička upravnega leta 1908 v spomin
petindvajsetletnice zavoda trem visokošolcem
podpore v znesku po 300 K.

Pravico do podpor imajo dijaki slovenske na-
rodnosti pred vsem iz mariborskega in šoštanjkega
okraja.

Prošnje, obložene s krstnimi listi, spričevali
uboštva, spričevali o izpitih in z indeksi naj se
vlože pri Posojilnici v Mariboru do 20. novembra t. l.
V MARIBORU, dne 30. oktobra 1909.

Zvezna trgovina v Celju

Nagrobni
venci

povodom praz-
nika vseh svet-
nikov in vernih
duš.

Rotovška ulica šte. 2

Naznanilo.

Uljudno naznanjam, da sem otvoril

**odvetniško
pisarno**v Celju, na Bismarkovem (prej Kolodvorskem) trgu, Kolodvorske ul.
št. 8.**Dr. Vekoslav Kukovec**
odvetnik v Celju.**! Za jesensko in zimsko sezono !****Prva narodna trgovina****Jos. Hočevar,** Celje, Kolodv.
ulica šte. 5priporoča svojo veliko izber zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke,
kakor tudi zimskih in športnih sukenj, svršnikov itd. po najnižjih cenah.
Pristno angleško in brnsko blago je vedno v zalogi.

Naročila po meri se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in solidno.

SVOJI K SVOJIM!**Modna trgovina****Josipina Podkrajšek**

Ljubljana, Čevljarska ulica 2

priporoča svojo bogato zalogo bluz, čepic, spodnjega
perila za dame in gospode. — Velika izbira volnenega
blaga. — Najnovejši nakit za obleke. — Najmodernejši
stezniki. — Reformske hlačice za deklice priporočljive
za šport in šolo. — Bogata izber zavratnic in ovratnikov.
Zunanja naročila se izvršujejo točno in po najnižji ceni.**SVOJI K SVOJIM!**

Prosim izrezati in spraviti!

Triletna garancija!**Mesto 18 K samo Nikdar več v življenju**
8 K. se vam ne bode nudila prilika, kakor
sedaj, da za smešno ceno**samo 8 K mesto 18 K**
dobite eno jako lepo gloria-srebrno
remontoir-anker uro, jako močno, z
dvojnimi pokrovom, fino izdelanim strojem
in z 10 kamni, z verižico in priveskom
za 10 kron.Razpošilja po povzetju tvrdka **ogrsko industrija ur**
(Ung. Uhren-Industrie) Ujbanya 169, Ogrsko. 440 15-8

Prosim izrezati in spraviti!

Oklic.**Prostovoljna sodna dražba.**Vsled sklepa c. kr. okrajne sodnije v Celju, z dne 21. oktobra 1909, opr.
št. Ni IV 358/9 se bo vršila na predlog dedičev za ranjnim Jozefom Vincencem
Krisperjem

dne 4. novembra 1909, dopoldne ob 11. uri

na licu mesta prostovoljna sodna dražba takozvane „Villa Krisper am Josefi-
berg“ pri Celju.K posestvu, ki ga tvorijo vlogi št. 68. in 69. kat. obč. Starigrad, spadajo
vila s popolno opravilo, gospodarska poslopja, fundus instructus, vinogradi, njive,
travniki, pašniki in gozdovi. Svet meri približno 6 ha.Posestvo se bo prodalo v celoti za izključno ceno 40.000 K; pod to ceno
se ne prodaja.Kupci imajo položiti vadij po 5000 K, izdražatelj pa ima po končani
dražbi založiti še 40% svojega ponudka, v katerega se uračuni vadij. Proda-
jalci si pridržijo pravico v 8 dnevih prodajo odobriti ali ne.Nadaljni eventualni drugi plačilni pogoji se zamorejo določiti z zdražiteljem
po dražbi. Celi akt in posebno dražbeni pogoji se zamorejo do dneva dražbe
pregledati pri tem sodišču št. 11.**C. kr. okrajna sodnija v Celju, oddel. IV.**
dne 21. oktobra 1909.**Dr. Anton Božič**

uljudno naznanja, da otvori s 1. novemb. t. l.

**odvetniško
pisarno**

v Celju, Rotovška ul. 15, I. nadst. r.

(nasproti Marijini cerkvi poleg rotovža) ozir.
da vstopi kot družabnik v pisarno g. dr. Lju-
dovika Filipiča, odvetnika v Celju, Rotovška
ulica št. 15, I. nadstropje.

Najbolje

gorijo

„Phoebus“ peči.

Glavna zaloga pri

„Merkur“-ju

trgovina z železnino

P. Majdič - Celje.

Ceniki zastonj.

Narodna dolžnost vsake slovenske
gospodinje je, da zahteva v vsaki
trgovini le izbornoz znamko **„tiger“****Pfeiferjevo pralno milo**iz milarne **Ivana Pfeifer**
v **Spodnji Hudinji** pri Celju — pošta Celje.

Viktor Bevc

slikar in pleskar v Celju

Savinska ulica šte. 4

prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela in jih izvršuje solidno in po zmernih cenah

Sprejemem takoj več pomočnikov.

Razširjajte „Nar. Dnevnik“.

R. Diehl

žganjarna, Celje

priporoča svojo veliko zalogo doma žgane slivovke, tropinovca brinovca, vinskega žganja in domačega konjaka.

25 2-80

Nezaslišano je

da mnogo okoličanov še dosedaj ni prišlo do spoznanja, da ima

Ivan Ravnikar, Celje,

Graška ulica šte. 21

največjo in najcenejšo zalogo specerijskega, barvanega in materialnega blaga. — Kupuje oves, suhe gobe, pšenico ter vse deželne pridelke. — Na drobno in debelo.

Karol Vanič, Celje

„Narodni dom“

==== priporoča ====

Moderno jesensko in zimsko sukno. Najnovejše flanele in barhente. — Preproge, zavese, garniture in odeje

Neprekosljivo v ceni in kakovosti.

12 52-42

VINKO KUKOVEC

stavbni podjetnik, koncesionirani tesarski mojster, lastnik parne žage in trgovina z lesom na Lavi pri Celju,

se priporoča za prevzete vse v stavbno stroko spadajočih, posebej zlasti tesarskih del. Nakupuje stavbni les po primernih cenah in proti gotovemu plačilu.

14 52-49

Južnoštajerska hranilnica v Celju

v Narodnem domu.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po **4 odstotke** ter pripisuje obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Šoštanj, Sevnica, Šmarje, Gornji Grad in Vranksko in rezervna zaklada, katera znašata vže nad 280.000 K. Ker nima namena iskati dobička, zato razdeli znatne svote v občekoristne in dobrotelne namene za gori pavezene okraje.

Dosedaj je dovolila za dijaške ustanove **30.000 kron**, za vodovodne naprave 10.000 K, za napravo potov 1500 K, različnim učnim zavodom in za ustanovitev slovenske obrtne strokovne šole 2.400 K, za podporo različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene nad 2.000 K, skupno tedaj nad 45.000 K. Sprejema tudi hranilne knjižice drugih posebno neslovenskih denarnih zavodov in jih obrestuje, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Slovenci, poslužujte se **Južnoštajerske hranilnice** pri nalaganju svojega denarja ali kadar nalagate denar za mladoletne ali varovance in zahtevajte pri sodiščih, da se naloži denar za mladoletne oziroma za varovance izključno le v **južnoštajersko hranilnico**.

56 52-40

POSJOJILNICA V CELJU

Telefon šte. 22.

v lastni hiši „Narodni dom“.

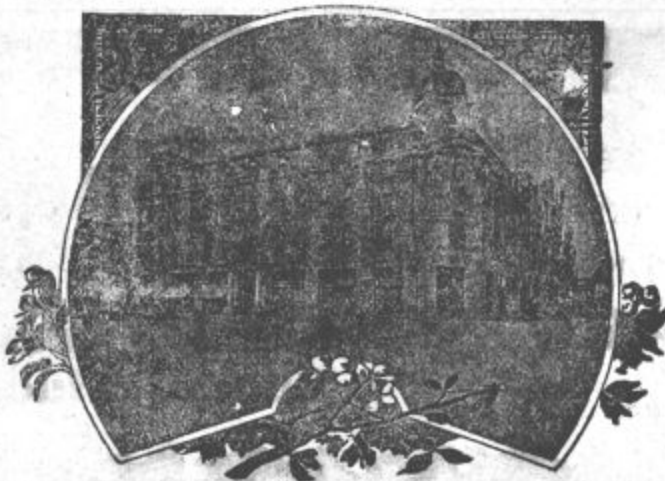
Telefon šte. 22.

POSJOJILNICA V CELJU, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad 4200 zadrušnikov, kateri imajo vsega nad **88.000 kron** vplačanih deležev.

POSJOJILNICA uraduje vsak dan od 9. ure do 12. ure dopoldne razun **nedelje in praznikov**.

— Poštne hranilnice ček. št. 9579 —

Nad 6 milijonov kron hranilnih vlog

HRANILNE VLOGE sprejema od vsakega, ako tudi ni član zadruge ter jih obrestuje po **4 1/2%**. — Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. Posojilnica plačuje rentni davek sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osebni ali hipotekarni kredit proti **6%**, **5 1/2%** in **5%** obrestovanju.

Nad 340.000 kron rezervn. zaklada

54 72-40